617/01

Den 9. april 2001 blev i sag nr. 52.064:

xxxxx xxxxxxx xxxxxxx
xxxxxxxxx xx x
xxxx xxxxxxxx

mod

Alm. Brand af 1792
Lyngby Hovedgade 4
Postboks 1792
2800 Lyngby

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der har livsforsikring i Alm. Brand af 1792, klager ved sin advokat over selskabets afvisning af at udbetale invaliderente og yde præmiefritagelse i perioden 1/10 1995 til 1/7 1999.

Klagerens advokat har i skrivelse af 21/12 1999 bl.a. anført: "P.M.S. [klageren] var udsat for et trafikuheld den 8. februar 1995, hvor han som fører af en bil blev påkørt. Han pådrog sig ved uheldet et brud på 7. halshvirvel, og efter 2 dages indlæggelse blev han opereret med spondylodese. Da der efter operationen fortsat var smerter, opererede man på ny den 14. marts 1995 med stabilisation af columna cervicalis mellem C6 og C7. Efter operationen var der en regression af de tidligere neurologiske udfald, der er beskrevet som hovedsagelig at være kraftnedsættelse i venstre arm. P.S. [klageren] var efter ulykken sygemeldt frem til den 8. februar 1996, hvor han blev raskmeldt. Den 17. maj blev han sygemeldt på ny, og den 5. august 1996 overgik han til revalideringsydelse. P.S. havde på ulykkestidspunktet 4 frisørsaloner, hvoraf 2 var i anpartsselskab og 2 drives af P.S. via en konsulent, der stod for den daglige drift. De 2 forretninger har cirka 15 ansatte. Siden uheldet har P.S. haft konstante smerter i nakken med udstråling til venstre arm, og venstre hånds 3 ulnare fingre føles døde. Desuden er der tilkommet episoder med smerter langs hele ryggen medførende en fornemmelse af stød i benene. Det fremgår af skrivelse af 26. april 1995 fra Utrecht Forsikring, at P.S. blev bevilget invaliderente og præmiefritagelse for perioden den 8. maj – 1. oktober 1995 ... P.S. blev forsøgt revalideret med henblik på uddannelse til socialpædagog med bevilling af brut-

torevalideringsydelse fra august måned 1996, hvor han startede på fuld HF-uddannelse. Fra januar 1997 fortsatte han som selvstuderende og søgte optagelse på pædagogseminarium. Han blev optaget fra august 1997, men på grund af tvivl om, hvorvidt han ville kunne gennemføre uddannelsen til socialpædagog, blev det besluttet at udsætte opstarten af uddannelsen og i stedet forsøge en ulønnet praktik på Skovager. Han var i praktik fra 8. september 1997 frem til sygemelding i februar 1998, hvor han ophørte grundet forværring af de helbredsmæssige forhold. ... Slagelse Kommune bevilgede 15. juli 1999 P.S. mellemste førtidspension, jfr. § 14, stk. 2, nr. 1 i lov om social pension, med virkning fra 1. juli 1999 ... Almindelig Brand bevilgede i brev af 2. august 1999 P.S. præmiefritagelse for tiden 1. juli 1999 til foreløbig 1. august 2002 ... De helbredsmæssige gener, P.S. har haft, og som ligger til grund for tilkendelsen af mellemste førtidspension i juli 1999, har stort set været uændrede, og i hvert fald er de ikke blevet væsentligt forværrede med tiden, således at disse også forud for tilkendelsen af mellemste førtidspension har kunnet begrunde nedsat erhvervsevne med 2/3 eller mere. Det fremgår af den som bilag ... fremlagte helbredsundersøgelse fra læge P.K. og den som bilag ... fremlagte speciallægeerklæring fra speciallæge i neurokirurgi T.B.-R., at der ikke siden ulykkestilfældet den 8. februar 1995 er sket nogen bedring af P.S.'s helbredstilstand. P.S. havde en årsindkomst før skaden på omtrent 450.000 kr., jfr. vedlagte årsopgørelser ... At hans erhvervsevne ikke skulle være nedsat med 2/3 indebærer således, at han efter skaden skulle være i stand til at oppebære en årsindkomst på over 150.000 kr., svarende til en månedlig indtægt på 12.500 kr., hvilket med sikkerhed ikke kan lade sig gøre. Forsikringsselskabet kan gøre fortsat præmiefritagelse/udbetaling af invaliderente betinget af, at forsikrede tilkendes offentlig invalidepension, der svarer til en nedsættelse af erhvervsevnen til 1/3 eller derunder, jfr. § 6 i regulativ for præmiefritagelse og invalideydelse ... Almindelig Brand har ikke med tilstrækkelig klarhed gjort fortsat udbetaling/genoptagelse af betaling betinget af tilkendelse af mellemste førtidspension – men har blot orienteret om disse regler. Det kan ikke antages, at Almindelig Brand kan afvise betaling alene med henvisning til, at P.S. modtog revalideringsydelse, og at revalideringsydelse forsikringsmæssigt sidestilles med almindeligt arbejde. Med henvisning til kendelse fra Ankenævnet for Forsikring af 17. maj 1999 i sag nr. 47.903, må det antages, at der godt kan ydes invaliderente for samme periode, som der ydes revalideringsydelse fra det offentlige. P.S.'s ret til invaliderente og præmiefritagelse skal afgøres udfra en konkret vurdering af de (almindelige) kriterier, dog at hans evne til at gennemgå

en revalidering kan indgå i denne vurdering. I dette tilfælde måtte revalideringen opgives, og yderligere revalideringsforanstaltninger skønnes urealistiske, hvorfor P.S. burde have været tilkendt invalidepension og præmiefritagelse."

Selskabet har i skrivelse af 10/2 2000 bl.a. anført: "I 1995 kommer forsikrede ud for en trafikulykke og får brud på 7. halshvirvel, bliver indlagt og opereret. Utrecht Forsikring bevilger udbetaling af invaliderente/præmiefritagelse indtil 1.10.1995 på baggrund af lægeerklæring af 11.4.1995. Som svar på spørgsmålet om, hvornår forsikrede forventes at genoptage sit oprindelige arbejde, svarer lægen: 'Angiveligt 6 mdr. fra d.d." ... Det viser sig imidlertid, at forsikrede p.g.a. gener i den venstre arm ikke længere kan udføre frisørarbejde. Af oplysningerne fra Slagelse Kommune (Statusbedømmelse af 29.8.1995) fremgår det, at revalidering anbefales, og af referater fra hans sygedagpengesag fremgår, at hans ønske er at tage merconomuddannelse og så fremover køre det administrative arbejde omkring forretningerne ... Hans ansøgning om revalidering afslås af kommunen med den begrundelse, at hans lidelse ikke er af et sådant omfang, at den gør ham ude af stand til at føre sin virksomhed videre og på den måde fortsat er i stand til at forsørge sig selv og sin familie ... Det fremgår også af sagens akter, at forsikrede i april 1996 sælger sine forretninger, og således – efter Bistandslovens regler herom – ikke længere betragtes som selvstændig erhvervsdrivende, og dermed kan han få støtte til revalidering fra Slagelse Kommune ... Bortset fra en raskmelding i februar 1996 efterfulgt af en ny sygemelding i maj 1996, har der fra 1996 været diverse uddannelsesforløb og revalideringstiltag. I januar 1998 opgives dog revalideringsforsøg ... og forsikrede ansøger pånyom invaliderenteudbetaling/præmiefritagelse hos os. Da vi ikke vurderer, at forsikredes helbredstilstand er forværret i forhold til tidligere, og da slet ikke i en grad, der svarer til 2/3 i ethvert erhverv, afslås ansøgningen med vor skrivelse af 20.4.1998 ... Vi gør dog samtidig opmærksom på, at såfremt han senere får tilkendt offentlig førtidspension svarende til en erhvervsevnenedsættelse på mindst 2/3, vil vi vurdere sagen pånyog vi henviser i den forbindelse til forsikringsbetingelsernes afsnit herom. ... Forsikrede undersøges 11.6.1999 af speciallæge i neurokirurgi, T.B.R., og på baggrund af dennes speciallægeerklæring (af 22.6.1999 ...) bevilger Slagelse Kommune den 15.7. 1999 mellemste førtidspension med virkning fra 1.7.1999 ... Alm. Brand følger kendelsen og bevilger invaliderenteudbetaling/præmiefritagelse med virkning fra samme dato, 1.7.1999 ... Vi mener, at speciallægeerklæringen bl.a. har lagt vægt på den tid, der er

gået siden ulykken, samt at der i perioden er forsøgt forskellige revalideringsmuligheder. Disse forhold taler for, at forhøjelse af den almindelige pension til mellemste pension var nærliggende, men det er ikke ensbetydende med, at berettigelsen har tilbagevirkende kraft. ... M.h.t. advokat K.H.'s henvisning til ankenævnskendelse nr. 47.903 mener vi, at den kendelse snarere vedrører modregningsreglerne i en meget konkret sag for en kunde ansat i flexjob, end den vedrører et egentligt bevillingsspørgsmål. Kendelsen kan således ikke tages til udtryk for nogen generel praksis på området."

Af lægeerklæring af 11/4 1995 fremgår bl.a.: "10. Skønnes det, at erhvervsevnen er tabt for bestandig?..... *Kan ikke afgøres på nuværende tidspunkt.* Hvis nej – hvornår antages det at det oprindelige arbejde kan genoptages i mindst 1/3 omfang? *Angiveligt 6 mdr. fra d.d.*"

Af speciallægeerklæring af 11/12 1995 fremgår bl.a.: "**Konklusion:** ... Objektivt findes diffus atrofi, lette trofiske forstyrrelser med blårød misfarvning i hånden, men ingen elektive udfald bortset fra hypæstesi svarende til den læderede nerverod. Sidste operation er 6 måneder tidligere, og undersøgte bør fortsætte genoptræning, idet en del af generne der skyldes den almene påvirkethed og muskelatrofien kan forventes at reduceres betydeligt. Bør gen-undersøges om 1/2 til 1 år."

Af Slagelse Kommunes statusbedømmelse af 16/1 1996 fremgår bl.a.: "Et løseligt skøn giver ham en erhvervsevne nedsat med 2/3 i hidtidige erhverv, og til under det halve i almindelig."

Af speciallægeerklæring af 5/3 1997 fremgår bl.a.: "31-årig mand uden helbredsproblemer indtil trafikuheld februar 1995, hvorved han pådrog sig en fraktur af corpus C7, opereret 2 dage efter. Under operationen observerede man tegn på beskadigelse af den 7. cervikale rod på venstre side. 1 måned efter re-operation til stabilisering af frakturen. I efterforløbet generet af smerter og nedsat bevægelighed i nakken, endvidere af smerter og nedsat funktion i venstre overekstremitet med udstråling til de 3 ulnare fingre. Igennem de sidste 10 måneder også episoder med fornemmelse af elektriske stød i begge ben, oftest af sekunders varighed med flere ugers symptomfrie perioder herimellem. September 1996 er der udført ny MR-skanning af columna totalis, hvorunder der ses

følger efter tidligere operation for fraktur men ingen tegn på nogen medullær påvirkning. Patienten har fortsat klager over nedsat bevægelighed og smerter i nakken med udstråling til de 3 ulnare fingre på venstre side, i disse fingre endvidere stærkt nedsat følesans. Ved den objektive neurologiske undersøgelse angiver patienten næsten fuldstændig ophævet følesans svarende til 4. og 5. samt i mindre grad 3. finger på venstre side, men herudover findes fuldstændig normale neurologiske forhold, specielt findes ingen tegn på hverken pareser eller atrofier nogetsteds. Svarende til cervikalcolumna er der en smertebetinget indskrænket bevægelighed til ca. 15 grader både til siderne samt ved fleksion og ekstension. Der findes normale forhold ved underekstremiteterne, specielt ingen mistanke om nogen medullær påvirkning. Det skønnes, at patienten ved ulykkestilfældet februar 1995 pådrog sig en fraktur af corpus C7 og sandsynligvis samtidig hermed en beskadigelse af den 8. cervikale rod. Der er fortsat svære sensoriske udfald svarende til det venstre 8. cervikale dermatom, hvorimod der aktuelt ikke findes nogen tegn på motorisk påvirkning eller til trofiske forstyrrelser. Vedrørende symptomerne fra underekstremiteterne kan disse ikke objektiviseres og er ikke til stede på undersøgelsestidspunktet, det skønnes dog, at der bl.a. på baggrund af den foreliggende MR-skanning ikke er tale om nogen medullær påvirkning. Samlet findes det sandsynligt, at de aktuelle klager vedrørende smerter og indskrænket bevægelighed i nakke samt ophævet følesans i de ulnare fingre på venstre side direkte kan relateres til ulykkestilfældet januar 1995. Erhvervsevnen er klart nedsat i det tidligere erhverv som frisør, idet patienten ikke har den normale førlighed af den venstre hånd. Derimod er erhvervsevnen formentlig intakt i en lang række andre erhverv, bl.a. også som børnehavepædagog."

Af Den Sociale Ankestyrelses afgørelse af 7/3 1997 fremgår bl.a.: "Arbejdsskaden skønnes midlertidigt at have medført tab af erhvervsevne på 25%, jf. lovens § 32, stk. 1 og 2. Begrundelsen for afgørelsen er, at P.M.S.'s ophør med frisørarbejde og overgang til bruttorevalideringsydelse må anses for overvejende at være begrundet i følgerne efter arbejdsskaden. Ankestyrelsen tiltræder således Arbejdsskadestyrelsens afgørelse ..."

Af journal fra Rigshospitalet fremgår bl.a.: "14.11.97 Ambulant: Er under revalidering, arbejder aktuelt 18 timer ugentl. og får suppl. indtægt på anden vis. Meget glad for dette arbejde og ønsker meget at forblive i dette. Trætter dog hurtigt ud. Har fortsat gener fra

nakke og skulder, hovedpine endv. sovende fornemmelse i ve. hånds fingre samt kraftnedsættelse både hvad angår ve. arm samt ve. ben. Ingen rigtige hø.sidige symptomer. Der er på ve. side en klar kraftnedsættelse sv.t. strækkefunktionen over albueled og håndled og fingre, altså uændret fra tidl. ve.sidig 7., 8. rods-påvirkning. Ingen påvirkning af sphincteas og ingen rigtig progression."

Af helbredsundersøgelse af 12/3 1998 fremgår bl.a.: "5. Skøn over arbejdsevnen ... På baggrund af den tid, der er gået siden traumet, og på baggrund af de forsøg pt. har gjort for at komme i erhverv, og på baggrund af de uændrede persisterende og muligvis aggraverede symptomer gennem 3 år, skønnes erhvervsevnen at være nedsat til under 1/3 i alle erhverv."

Arbejdsskadestyrelsen har den 3/12 1998 afgivet følgende udtalelse: "Vi vurderer, at Deres erhvervsevne nu yderligere er nedsat med 25 procent, dvs. til ialt 50 procent."

Af Den Sociale Ankestyrelses afgørelse af 24/3 1999 fremgår bl.a.: "Arbejdsskaden findes på nuværende tidspunkt ikke at have medført et tab af erhvervsevne på 15% eller derover ..."

Af speciallægeerklæring af 22/6 1999 fremgår bl.a.: "Tilstanden må betragtes som værende stationær og har været uændret gennem længere tid og uden nogen ... udsigt til bedring. Rent kirurgisk har man intet yderligere at tilbyde denne patient som har en nerveskade svarende til den frakturerede hvirvel. Jeg tror ikke det er realistisk at få anbragt denne patient andet steds på arbejdsmarkedet og der har allerede været forsøgt forskellige muligheder. Kan intet rigtigt fysisk foretage sig. Har et klart mén og et betydeligt erhvervsevnetab. Mener således ikke at det er realistisk at foretage yderligere revalideringsforsøg."

Endvidere har Arbejdsskadestyrelsen den 16/12 1999 udtalt: "Deres erhvervsevnetab fastsattes af Den Sociale Ankestyrelse til mindre end 15 procent. Vi vurderer nu, at Deres erhvervsevnetab er nedsat med 65 procent."

Af selskabets skrivelse af 20/4 1998 til klageren fremgår bl.a.: "Såfremt De senere får tilkendt en offentlig pension, svarende til en erhvervsevnenedsættelse på mindst 2/3, beder vi Dem kontakte os igen, og vi vil på ny vurdere sagen. I den forbindelse henviser vi til forsikringsbetingelsernes bestemmelser vedrørende tilkendelse af offentlig førtidspension, svarende til en erhvervsevnenedsættelse på mindst 2/3, for tilkendelse af præmiefritagelse/invaliderente."

Forsikringsbetingelserne indeholder bl.a. følgende bestemmelser: "**§ 1. Definition af invaliditet** Ret til invalideydelse og/eller præmiefritagelse har den forsikrede, der på grund af sygdom eller ulykkestilfælde mister sin erhvervsevne uden at det skyldes forsæt, således at erhvervsevnen er nedsat til 1/3 eller derunder af den fulde erhvervsevne. **§ 2. Erhvervsevnetab** Nedsættelsen af erhvervsevnen, der berettiger til udbetaling af invalideydelse og/eller præmiefritagelse, foreligger når den forsikrede ikke længere skønnes at være i stand til – bedømt under hensyn til hans nuværende tilstand, hans uddannelse og tidligere virksomhed – at tjene mere end 1/3 af, hvad der i samme egn er sædvanlig for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse, alder og køn."

Nævnet udtaler:
På det foreliggende grundlag finder nævnet, at klageren ikke før den 1/7 1999 opfyldte den aftalte betingelse for ret til invalideydelse og/eller præmiefritagelse – at "erhvervsevnen er nedsat til 1/3 eller derunder af den fulde erhvervsevne".

Derfor

b e s t e m m e s :

Klagen kan ikke tages til følge.

Jørgen Nørgaard